FELAKET KURTARMA SENARYOLARI

Amaç: Felaket Kurtarma Planı, olası tüm felaketleri öngörmek, bu felaketlerin iş etkilerini belirlemek ve olası durumlarda yapılacakları koordine edecek zemini hazırlamak üzere düzenlenmiştir. Hedef, öngörülen felaket süreleri içerisinde iş süreçlerini yeniden çalışır hale getirmektir.

SENARYO 1: Yangın

- **Olasılık:** Düşük | **Etki Düzeyi:** Yüksek
- **Etkilenen İşlevler:** Personel güvenliği, fiziksel ofis alanı ve iş süreçleri.

1. Durum Tespiti ve Acil Müdahale (İlk 0-1 Saat)

- **Eylem:** Yangını fark eden kişi derhal yangın alarmını çalıştırır ve durumu 112 Acil Çağrı Merkezi'ne bildirir.
- **Müdahale:** Personel, güvenli tahliye prosedürlerine uygun olarak binayı terk eder ve toplanma alanına geçer.
- **Sorumluluk:** Tüm personel ve Acil Durum Ekipleri.

2. Hasar Analizi ve Planlama (1-2. Saat)

- **Değerlendirme:** Personel sayımı yapılarak yaralı veya mahsur kalan olup olmadığı kontrol edilir.
- **Planlama:** Ofis ortamının ve fiziksel donanımların kullanılabilirlik durumu analiz edilir; kritik işlerin devamı için uzaktan çalışma planı devreye alınır.

3. İyileştirme ve İş Sürekliliği (2-8. Saat)

- **Eylem:** Fiziksel donanım veya dokümanlara erişilemediği durumda, iş süreçlerinin devamı için izole edilmiş ve güvenli kabul edilen Drive (bulut) ortamındaki veriler kullanılır.
- **Süreç Yönetimi:** Görevler, ihtiyaç halinde vekil personel veya acil durum ekipleri tarafından devralınarak iş akışının kesilmesi önlenir.

4. Normal İşleyişe Dönüş ve Raporlama (8-24. Saat)

- **Eylem:** Yangının kök sebebi analiz edilir ve düzeltici faaliyetler planlanır.
- **Raporlama:** Sistemin ve iş süreçlerinin güncel durumu hakkında hazırlanan rapor üst yönetime sunulur.
- **Önleyici Faaliyetler:** Belirli periyotlarda yangın tüpü kontrolü, yangın tatbikatları ve verilerin anlık olarak Drive üzerine senkronize edilmesi.

SENARYO 2: Deprem

- **Olasılık:** Orta | **Etki Düzeyi:** Yüksek
- **Etkilenen İşlevler:** Tüm birim çalışanları, fiziksel çalışma ortamı ve tüm operasyonel süreçler.

1. Durum Tespiti ve İlk Müdahale (İlk 0-1 Saat)

- **Eylem:** Sarsıntı sırasında "Çök-Kapan-Tutun" hareketi ile kişisel güvenlik sağlanır.
- **Tahliye:** Sarsıntı bitiminde bina hızlı ve güvenli bir şekilde tahliye edilerek önceden belirlenen toplanma alanına gidilir.
- **İletişim:** İhtiyaç halinde 112 Acil Servis ekiplerine haber verilir.

2. Hasar Analizi ve Planlama (1-2. Saat)

- **Eylem:** Personelin sağlık durumu ve aile güvenliği hakkında bilgi toplanır.
- **Analiz:** Bina güvenliği (yapısal hasar) kontrol edilene kadar içeri girişe izin verilmez; süreçlerin "felaket durumu" önceliklendirmesi yapılır.

3. Kurtarma ve Veri Erişimi (2-8. Saat)

- **Eylem:** Ofis dışından (evden veya güvenli alanlardan) çalışma düzenine geçilir.
- **Veri Kurtarma:** Kritik işlerin yürütülmesi için fiziksel bilgisayarlara bağımlı kalmadan Drive üzerindeki güncel yedeklerden çalışmaya devam edilir.

4. Normal İşleyişe Dönüş ve Değerlendirme (8-24. Saat)

- **Eylem:** Kurumun iş sürekliliği düzenlemeleri ve tatbikat sonuçları bu gerçek olay ışığında değerlendirilir.
- **Kontrol:** Şebeke elektriği veya internet sağlandığında tüm sistemlerin (e-posta, bulut dosya erişimi vb.) çalışabilirliği kontrol edilir.
- **Önleyici Faaliyetler:** Düzenli deprem tatbikatları, ağır eşyaların sabitlenmesi ve kritik dokümanların Drive üzerinde anlık yedeklenmesi.

SENARYO 3: Virüs Saldırısı ve Veri/Sunucu Kesintisi

Olasılık: Düşük/Orta | **Etki Düzeyi:** Yüksek

Etkilenen İşlevler: Tüm işlevler ve ilgili uygulamalar.

- **1. Durum Tespiti ve Karantina (İlk 0-1 Saat)**
  - **Eylem:** İhlali veya saldırıyı fark eden kişiler durumu derhal Bilgi İşlem Daire Başkanlığına bildirir. Enfekte olan cihazlar ağdan izole edilir.
  - **Sorumluluk:** Tüm personel ve Bilgi İşlem Daire Başkanlığı

- **2. Hasar Analizi ve Planlama (1-2. Saat)**
  - **Eylem:** Bilgi İşlem ekibi olayın tespit ve analizini yaparak hızlıca gerekli önlemlerin alınmasını temin eder.
  - **Değerlendirme:** Virüs saldırısı var ise mevcut antivirüs programının ilgili virüse karşı korumasının olup olmadığı tespit edilir.

- **3. Kurtarma ve Geri Yükleme (2-8. Saat)**
  - **Eylem:** Virüs koruması yoksa üretici firmayla iletişime geçilir ve hızlı yama çıkarılması için gerekli çalışmaların yapılması sağlanır. Sistemler temizlendikten sonra yerel donanım yedekleri yerine, izole edilmiş ve güvenli

kabul edilen Drive (bulut) ortamındaki temiz yedeklerden veri kurtarma işlemi başlatılır.
    - **Kurtarma Öncelikleri:** Sistemler felaket anında bir gün, bir hafta ve otuz gün içerisinde çalıştırılması gerekenler olarak sınıflandırılır.

- **4. Normal İşleyişe Dönüş ve Raporlama (8-24. Saat)**
    - **Eylem:** İlgili birimler tarafından sistemin çalışılırlığı kontrol edilir.
    - **İyileştirme:** İhlalin veya arızanın kök sebebi bulunup düzeltici faaliyetin gerçekleştirilmesi sağlanır.
    - **Yasal Süreç:** Gerekli durumlarda güvenlik ihlalini ve saldırıyı gerçekleştirenler için adli ve yasal girişimlerde bulunulur.

- **Önleyici Faaliyetler (Olay Öncesi):** Belirli periyotlarda erişim kontrolü, Drive yedeklemesi ve antivirüs güncellemesi.

SENARYO 4: Enerji Kesintisi ve Donanım Arızası

Olasılık: Düşük | **Etki Düzeyi:** Yüksek

Etkilenen İşlevler: Tüm BT servisleri.

- **1. Durum Tespiti ve İlk Müdahale (İlk 0-1 Saat):** Elektrik kesintisi anında Kesintisiz Güç Kaynağı (UPS) ve/veya jeneratör devreye girer. Sorun ilgili birime bildirilir ve çözüm süreci takip edilir.

- **2. Hasar Analizi ve Planlama (1-2. Saat):** Jeneratör arızası veya UPS kapasitesinin tükenmesi riskine karşı sistemlerin kontrollü kapanma süreci planlanır. Aktif çalışan personelin veri kaybı yaşamaması için, güncel dokümanlar ve kritik çalışmalar anlık olarak **Drive** üzerine senkronize edilir/yedeklenir.

- **3. Kurtarma ve Geri Yükleme (2-8. Saat):** Yapı İşleri tarafından arızanın giderilmesi sağlanır. Şebeke elektriği veya jeneratör desteği stabil hale geldiğinde sistemler öncelik sırasına tekrar başlatılır.

- **4. Normal İşleyişe Dönüş (8-24. Saat):** Arızanın giderilmesini müteakip tüm sistemlerin çalışabilirliği sistemle ilgili birimler tarafından kontrol edilir.

- **Önleyici Faaliyetler:** Drive yedeklemesi, yedek UPS ve jeneratör bakımlarının düzenli yapılması.

SENARYO 5: Personel Acil Durumu ve İlk Yardım

Olasılık: Orta | **Etki Düzeyi:** Yüksek

Etkilenen İşlevler: Bireysel personel sağlığı ve personelin yürüttüğü iş süreçleri.

- **1. Durum Tespiti ve Acil Müdahale (İlk 0-1 Saat):** Olay yerinde çevre güvenliği sağlanır. Acil ilk yardım uygulanır ve ihtiyaç halinde tahliye veya seyrekleştirme

işlerine yardımda bulunulur. Tıbbi müdahale gerektiren durumlarda 112 Acil Servis ekiplerine haber verilir.

- **2. Hasar Analizi ve Planlama (1-2. Saat):** Olayın işleyişe olan etkisi değerlendirilir. Yaralanan veya rahatsızlanan personelin yürüttüğü acil işler (varsa) belirlenir. Yasal bildirimler ve İSG (İş Sağlığı ve Güvenliği) prosedürleri başlatılır.

- **3. İyileştirme ve Süreç Yönetimi (2-8. Saat):** Personelin sorumluluğundaki süreçlerin devamlılığını sağlayacak personel yedekliliği devreye alınır. Görevler acil durum ekipleri veya vekil personel tarafından devralınır.

- **4. Normal İşleyişe Dönüş ve Raporlama (8-24. Saat):** Olayın kök nedeni (iş kazası, ergonomik sorun vb.) analiz edilir. Eğitim, test ve tatbikat çalışmalarının sonuçları dikkatle değerlendirilmeli, gerekli aksiyonlar alınmalı ve sonuçlar bir rapor halinde üst Yönetime sunulmalıdır.

- **Önleyici Faaliyetler:** Personelin tahliye, korunma ve ilk yardım prosedürleri konusunda eğitilmesi ve tatbikat yapılması

TEST VE DEĞERLENDİRME SÜRECİ

- Kurumun iş sürekliliği ve olay yönetimi düzenlemeleri tatbikatlarla denenmedikçe ve güncel tutulmadıkça güvenilir addedilemez.
- Tatbikatlar olay anında yaşamsal önemde olan ekip çalışması, uyum, güven ve bilginin geliştirilmesi için zorunludur.